

Problemen in uw praktijk

Meneer Van Leeuwen verschijnt keurig op tijd in uw praktijk voor zijn geplande behandeling. Toch is er vandaag iets opmerkelijks aan de hand. Gewoonlijk is meneer Van Leeuwen de beminnelijkheid zelve, maar deze keer is hij afwezig en geïrriteerd. Op uw vraag of er iets bijzonders met hem aan de hand is, reageert hij ontkenkend en zegt hij boos dat u maar moet beginnen omdat hij geen eeuwen de tijd heeft. De behandeling verloopt probleemloos tot u bemerkt dat meneer Van Leeuwen het bewustzijn heeft verloren.

De afgelopen 20 jaar zijn diverse internationale onderzoeken verricht naar de incidentie van acute medische situaties in de tandheelkundige praktijk. De gerapporteerde frequenties verschillen aanzienlijk. Enkele Britse onderzoeken meldden dat een tandarts ongeveer 1 keer in de 4 jaar wordt geconfronteerd met een acute situatie. Onderzoekers in Brazilië en op de Fiji-eilanden vonden hogere frequenties. In deze landen werd een gemiddelde tandarts 2 á 4 keer per jaar met een acute medische situatie geconfronteerd. Het enige Nederlandse onderzoek dat op dit terrein gepubliceerd is, kwam tot 0,75 incidenten per tandarts per jaar. Ondanks deze aan-

zienlijke verschillen in incidentie lijkt de kans op een acute medische situatie in de tandheelkundige praktijk vrij klein en zal de gemiddelde tandarts niet vaker dan 1 keer per jaar een acute medische situatie meemaken.

De ernst van acute medische situaties in de tandartspraktijk varieert sterk. Relatief onschuldige incidenten als flauwvallen maken een groot deel van de incidenten uit. Hierdoor zou een tandarts enige ervaring met dergelijke medische incidenten kunnen opdoen en daardoor hopelijk in staat zijn deze snel te herkennen en adequaat te behandelen. De kans dat een tandarts wordt geconfronteerd met een patiënt met diabetes mellitus die tijdens de tandheelkundige behandeling een hypoglykemie ontwikkelt, lijkt ongeveer 1 keer per 6 jaar. Voor een aanval van astma en van angina pectoris zijn vergelijkbare cijfers gerapporteerd. Het is dus voor tandartsen veel lastiger om ervaring met deze soorten medische situaties op te doen. Dat probleem geldt in het bijzonder voor extreem zeldzame situaties als een hartinfarct en anafylactische shock die, gezien hun acuut levensbedreigende karakter, echter direct handelen vereisen.

In competentie 6.69 van het huidige Europees competentieprofiel voor afgestudeerde tandartsen wordt een breed scala aan medische problemen genoemd waarbij een tandarts direct adequaat moet kunnen optreden. Naast de hierboven reeds genoemde acute medische situaties zijn dat ook luchtwegobstructies, epileptische insulten, bloedingen, reacties op geneesmiddelen *“and other medical emergencies that may occur in the course of dental practice”*.

De curricula van de Nederlandse tandheelkunde-opleidingen bieden uiteraard uitgebreide aandacht aan deze ziektebeelden. Om goed voorbereid te zijn op de, altijd onverwacht optredende, acute medische situatie is regelmatige bijscholing van groot belang. In een onderzoek, dat op dit moment door studenten van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) wordt uitgevoerd,

rapporteerde tweederde van de Nederlandse tandartsen dat zij na hun afstuderen aanvullend onderwijs hadden gevolgd dat speciaal gericht was op acute medische situaties. Dit illustreert dat tandartsen het belang van goede scholing over medische incidenten terdege beseffen. Uit recent Vlaams onderzoek blijkt echter dat tandartsen, ondanks dergelijke bijscholing, niet bijster veel vertrouwen hebben dat zij in staat zijn de juiste diagnose te stellen en correct te handelen.

Het *Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde* wil daarom ook een bijdrage leveren aan de continue bijscholing van tandartsen op dit terrein. Er zijn een aantal filmpjes in een tandartspraktijk opgenomen waarin leden van LOTUS (Landelijke Organisatie tot Uitbeelding van Slachtoffer) verschillende acute situaties uitbeelden. Deze filmpjes zullen de komende maanden een voor een online op de website worden gezet. U kunt dan, zo vaak als u wilt, de klinische verschijnselen van een situatie bestuderen. Uiteraard bevatten de filmpjes ook instructies over de behandelwijze van de patiënt. En wilt u weten wat er met meneer Van Leeuwen aan de hand was? Het betreffende filmpje is vanaf heden voor onze abonnees beschikbaar op de website onder de knop Multimedia.

